

**Průzkum o výskytu podvodů v organizacích
v České republice a na Slovensku za rok 2011**

1. Obsah

Úvod	3
Hlavní závěry průzkumu	4
Detailní výsledky průzkumu	6
Výskyt podvodů v organizacích	7
Způsob spáchání a odhalení podvodů	10
Dopady podvodného jednání	13
Opětovné získání majetku a náhrada škod	15
Prevence podvodů	16
Vliv podvodů na společnost	18
Závěrečná doporučení	20
Několik tipů od respondentů	21
Metodika průzkumu	23
Účastníci průzkumu	24
Organizátoři průzkumu	28

2. Úvod

Před dvěma lety jsme představili výsledky prvního průzkumu zabývajícího se výskytem podvodů v organizacích na Slovensku za rok 2009, který jako jeden z mála podobných průzkumů umožnil nahlédnout do oblasti podvodů v této zemi. Vzhledem k tomu, že obě ekonomiky (česká i slovenská) jsou příbuzné a potýkají se s podobnými politickými a hospodářskými problémy, rozhodli jsme se uskutečnit **Průzkum o výskytu podvodů v organizacích za rok 2011** nejen mezi organizacemi podnikajícími na Slovensku, ale také v **České republice**. Podvodné jednání je pro společnost velmi škodlivé a má zhoubný vliv na rozvoj podnikání. Nezpůsobuje jen přímé finanční ztráty. Jeho dalšími dopady jsou – ztráta obchodních partnerů, poškození obchodních vztahů, odchod nejlepších zaměstnanců anebo rozklad morálky v organizaci. Na základě desítek medializovaných korupčních kauz a podvodů se zdá, že míra korupce a podvodů na všech úrovních naší společnosti přesáhla únosnou mez. Jaká je však situace v běžných organizacích? Uvědomují si rizika podvodů i běžné firmy? Jsou schopny rozpoznat nezákonné aktivity i v činnosti svých zaměstnanců nebo obchodních partnerů? Jak jsou připraveny takovým aktivitám čelit? To jsou jen některé z mnoha otázek, které jsme našim respondentům položili a na které najdete v této zprávě odpověď.

Odpovědi respondentů průzkumu nás nepřekvapily. Téměř polovina účastníků v obou zemích potvrdila, že se v posledních dvou letech setkala s podvodným jednáním. Je to hodně? Anebo stále málo, protože se organizace bojí existenci podvodů přiznat?

Věříme, že předložíme-li výsledky průzkumu široké veřejnosti, přispějeme tím ke zlepšení komunikace tématu v České republice a na Slovensku. Doufáme, že přispějeme také ke zvýšení veřejného povědomí o tom, jaká nebezpečí a negativní dopady má podvodné jednání, k budování a rozvíjení etické kultury v naší společnosti a také k eliminaci nekalé činnosti ve firmách a ve veřejné správě. Naším cílem je připravovat takový průzkum pravidelně, aby umožnil sledovat trendy ve vývoji podvodů a zavádět opatření, která by eliminovala podvody ve všech ekonomických odvětvích České republiky a Slovenska.

Rádi bychom poděkovali všem osobám a organizacím, které se tohoto průzkumu zúčastnily a svým přístupem a informacemi přispěly k vytvoření této jedinečné zprávy. Bez vaší ochoty by se nám tento průzkum nikdy nepodařilo uskutečnit.

Tento průzkum provedla společnost Surveilligence, a slovenská a česká kancelář auditorské společnosti TPA Horwath, ve spolupráci s ACCA (Asociace certifikovaných účetních). Surveilligence je specializovaná forenzní agentura zaměřená na detekci, vyšetřování a prevenci podvodů. TPA Horwath je auditorskou a poradenskou společností patřící do světové TOP 10 v odvětví poradenských služeb. ACCA je globální organizace sdružující profesní účetní působící ve více než 170 zemích světa.

Věříme, že tato zpráva pro vás bude zajímavým zdrojem informací, pomůže vám či vaší organizaci vybudovat efektivnější kontrolní systém a přispěje k eliminaci rizika podvodného jednání.

Ján Lalka	Ivan Paule	Jana Skálová	Kateřina Benešová
Managing Director	Partner	Partner	Ředitelka ACCA pro Česko,
Surveilligence	TPA Horwath SK	TPA Horwath ČR	Slovensko a Maďarsko

3. Hlavní závěry průzkumu

- Podvody existují a jsou velmi rozšířené
 - Z odpovědí vyplývá, že **polovina** organizací v Česku a **dvě pětiny** na Slovensku se za poslední dva roky setkaly s případy podvodného jednání ve své organizaci.
 - V Česku patří k **nejčastějším podvodům** zejména zpronevěra majetku, podplácení, střet zájmů a manipulace při výběrovém řízení, na Slovensku se k tomu přidává ještě falšování finančních výkazů.
 - Podvody se nejčastěji vyskytovaly v **obchodních útvarech**.
 - Nejčastějším pachatelem podvodů byl v obou zemích **řadový zaměstnanec**, na druhou stranu je v obou zemích vlastní zaměstnanec tím, kdo nejčastěji podvod odhalí.
 - **Korupci a uplácení** vnímá jako **nejškodlivější druh podvodů** osm z deseti českých, resp. devět z deseti slovenských organizací.
- Proč podvody vznikají? Existují vnější okolnosti, i vnitřní faktory
 - Respondenti v Česku označili za nejvážnější faktor růstu podvodů **úpadek morálních principů a hodnot ve společnosti** (71 % organizací). Respondenti na Slovensku vnímají jako nejvýznamnější faktor **neefektivní soudnictví** (83 %), v čemž se shodují se 69 % českých respondentů.
 - Nejčastější okolností v obou zemích, která přispěla ke vzniku podvodů, byly **nedostatečné nebo chybějící kontroly** (34 % organizací v ČR a 39 % v SR). Dalšími častými příčinami vzniku podvodů byla **konspirace mezi pachateli a zaměstnanci** a **obcházení vnitřních kontrol** (obojí označila přibližně čtvrtina respondentů).
 - Kromě těchto významných okolností respondenti poukázali na sílící **tlak okolí na spáchání podvodu**, a to ať už tlak okolí na zaměstnance, nebo tlak akcionářů na vedení společnosti. Obáváme se, že ekonomická recese důležitost tohoto faktoru ještě zvýrazní.
- Dopady podvodů jsou významné a zaznamenané škody vysoké
 - Dvě třetiny účastníků (74 % v ČR, 62 % v SR) uvedlo **finanční ztráty** jako nejčastější dopad podvodů.
 - Nejčastější výška ztrát byla v rozsahu **od 10 do 50 tisíc EUR** (41 % účastníků v ČR, 32 % v SR).
 - Nebezpečnost podvodů potvrzuje také 7 % organizací v ČR a 11 % v SR, které zaznamenaly škody **vyšší než 1 milion EUR**.

- Opětovné získání prostředků a vymáhání škod je nedostatečné
 - Z odpovědí respondentů vyplývá, že **opětovné získání majetku a náhrada škod** byly **úspěšnější v České republice** než na Slovensku. Tento vývoj je zřejmý zejména v kategoriích s vyšším podílem vymožených prostředků – **více než 50 % prostředků** se podařilo získat **jedné pětině organizací** v ČR, bohužel **žádné** na Slovensku.
 - Přibližně **polovině organizací** se podařilo opět získat či vymoci **jen čtvrtinu způsobených škod**.

- Proč se nedaří vyvodit právní zodpovědnost? Chybějí důkazy
 - V případě odhalení a vyšetření podvodu v organizaci byl **nejvážnějším důvodem**, proč organizace **nevyvodily žádné právní důsledky** vůči podvodníkovi, **nedostatek důkazů**. Uvedla to téměř **čtvrtina** respondentů v ČR a celé **dvě pětiny** respondentů v SR.

- Prevence podvodů – pasivní přístup na základě směrnic a kontrol
 - V Česku i na Slovensku se využívají k prevenci podvodů především **nástroje na pasivní zamezování podvodům** (směrnice a postupy, interní kontroly proti podvodům, monitorování zaměstnanců či opatření v oblasti IT).
 - Vzdělávání managementu a zaměstnanců v oblasti podvodů, které je jedním z nejdůležitějších prvků programu prevence a jež v budoucnosti umožní organizacím odhalovat podvody a zamezovat jim, je využíváno minimálně.

Detailní výsledky průzkumu

Upozornění

Odpovědi respondentů v následujících částech průzkumu jsou prezentovány v grafické podobě. U mnoha otázek měli respondenti možnost vybrat více odpovědí na danou otázku, případně doplnit vlastní formulaci odpovědi. Proto je celková suma procentuálních hodnot odpovědí v některých grafech větší než 100 %.

4. Výskyt podvodů v organizacích

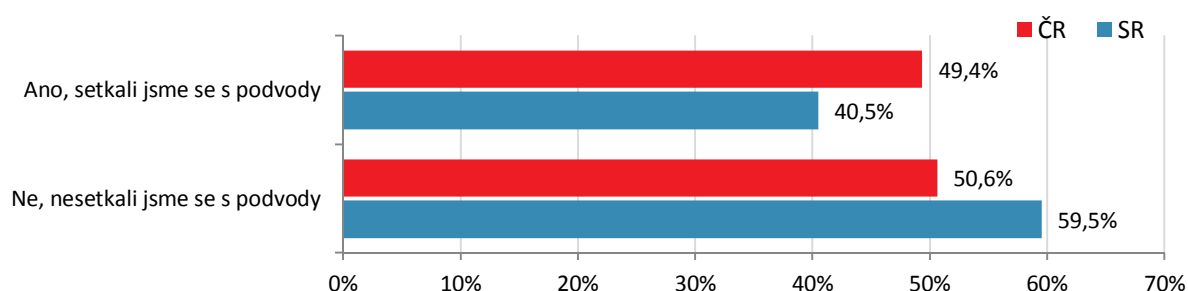
Pokud chtějí organizace efektivně bojovat s podvody, musí si nejprve uvědomit, čemu vlastně čelí. Nedokáže-li si management přiznat riziko výskytu podvodů ve své organizaci, může ho takový přístup v budoucnosti poškodit. To, že organizace nezaznamenala žádné podvody, neznamená, že podvody neexistují. Spíše naopak. V případě, že organizace nedokáže odhalit žádné podvody a nemá zaveden efektivní prevenční systém, riziko existence skrytých podvodů je vysoké.

Z odpovědí účastníků průzkumu vyplývá, že polovina organizací v ČR a dvě pětiny v SR se za poslední dva roky setkaly s případy podvodného jednání ve své organizaci.

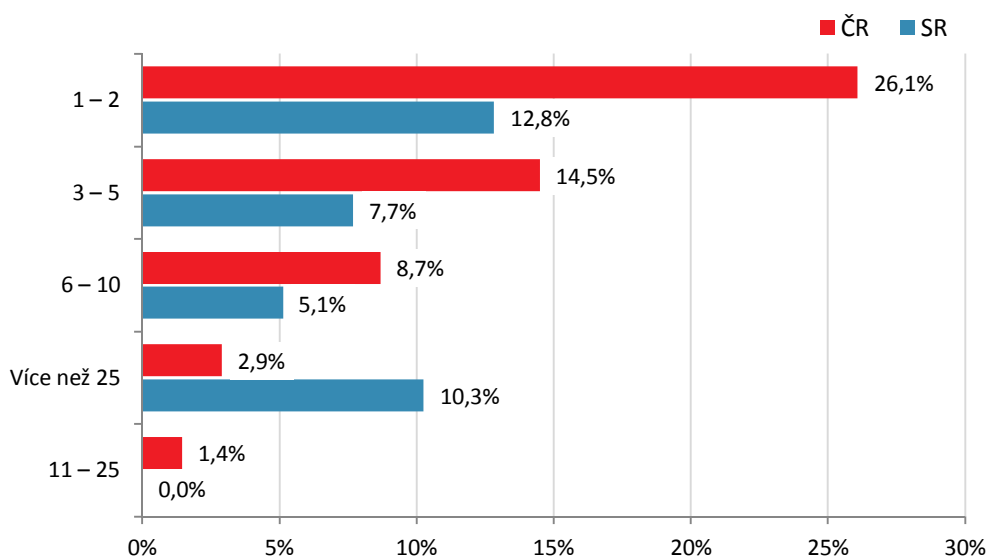
Z těch, které se setkaly s podvodným jednáním, 26 % respondentů v ČR zaznamenalo 1 až 2 případy podvodného jednání (13 % v SR). Více než 25 podvodů zaznamenala až desetina účastníků na Slovensku a necelá 3 % v České republice. Tento rozdíl mohl být způsoben vyšším podílem slovenských účastníků působících v sektoru finančních služeb. V tomto odvětví předpokládáme vyšší pravděpodobnost existence prevenčního systému proti podvodům ve srovnání s ostatními sektory.

Průzkum potvrdil, že organizace se pokoušely interně nebo externě identifikované podvody vyšetřovat. Překvapivě vysoký počet organizací v ČR (39 %) vyšetřil více než tři čtvrtiny z odhalených podvodů (16 % v SR). Z těch organizací, kde se vyskytly podvody, 15 % organizací v ČR nevyšetřilo žádný podvod (12 % v SR).

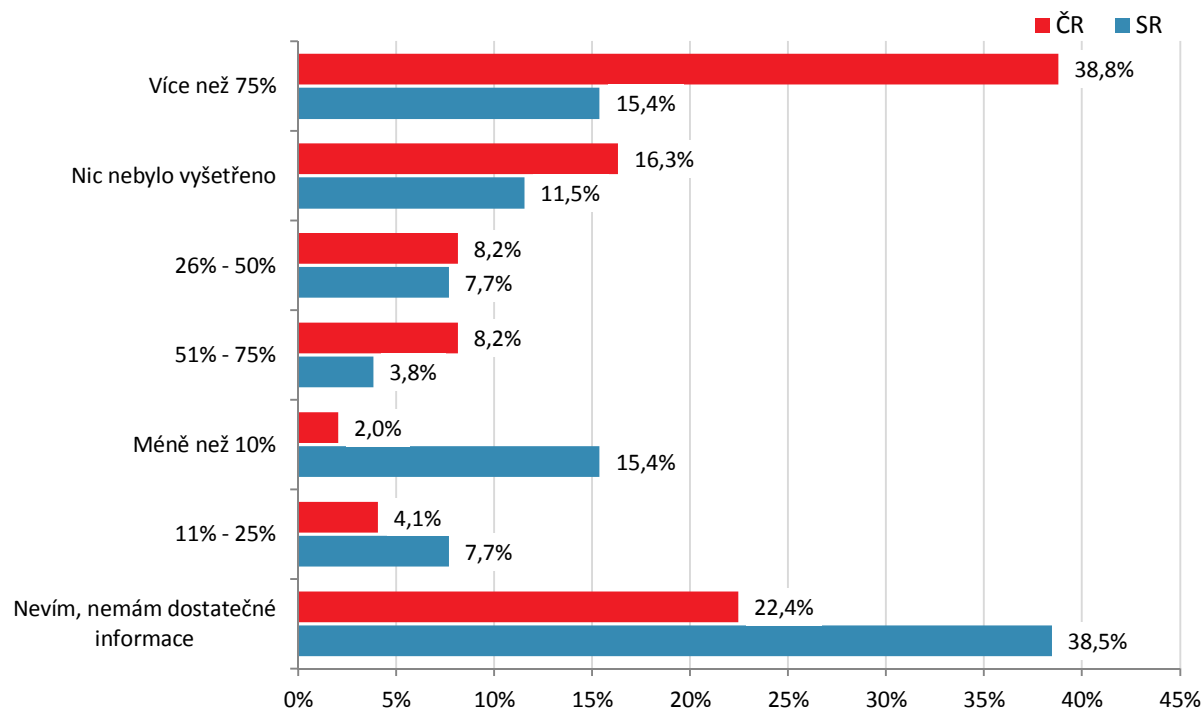
Počet organizací, které se setkaly s podvodným jednáním za poslední dva roky

Počet odhalených podvodů u organizací, které se setkaly s podvody za poslední dva roky

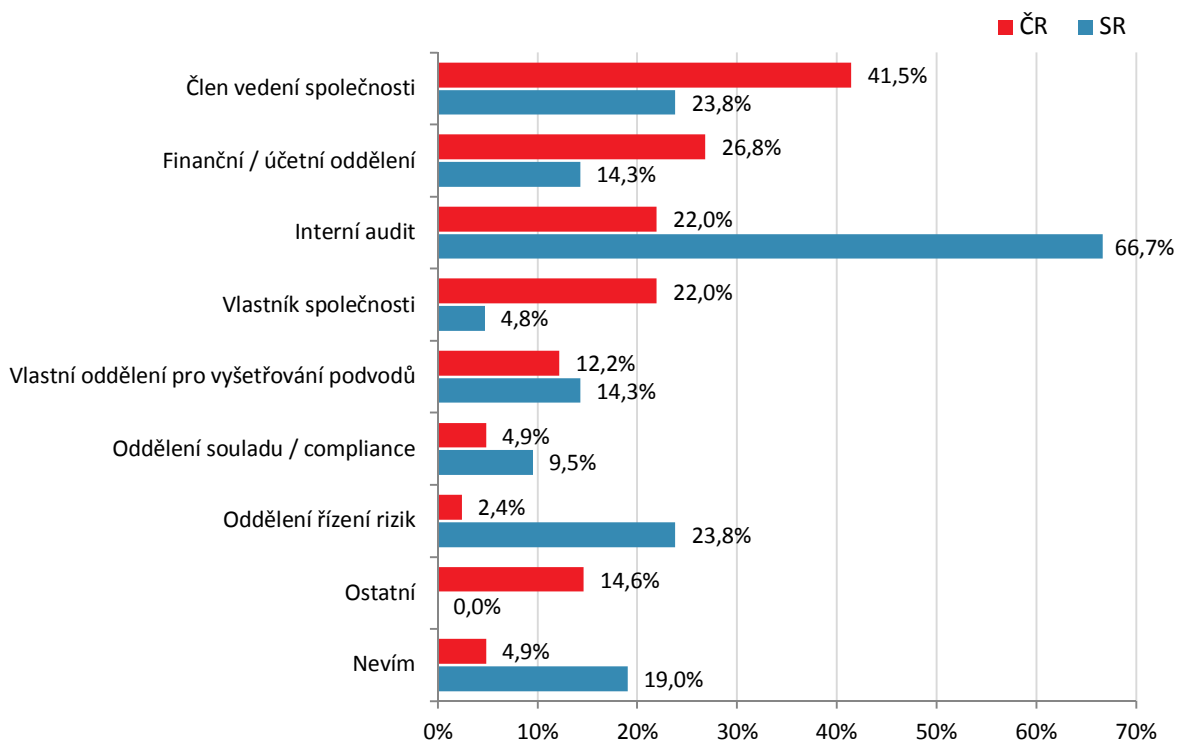

Podíl vyšetřovaných podvodů z celkového počtu odhalených podvodů za poslední dva roky

Oddělení a funkce, které vedly vyšetřování

Z odpovědí účastníků průzkumu vyplývá, že významnou úlohu při vyšetřování měl kromě člena vedení také interní audit organizace (poukazujeme na takřka dvoutřetinový výskyt v SR). Zajímavým výsledkem je existence specializovaného oddělení na vyšetřování, jehož vytvoření a využívání potvrdila v ČR stejně jako v SR více než desetina účastníků.

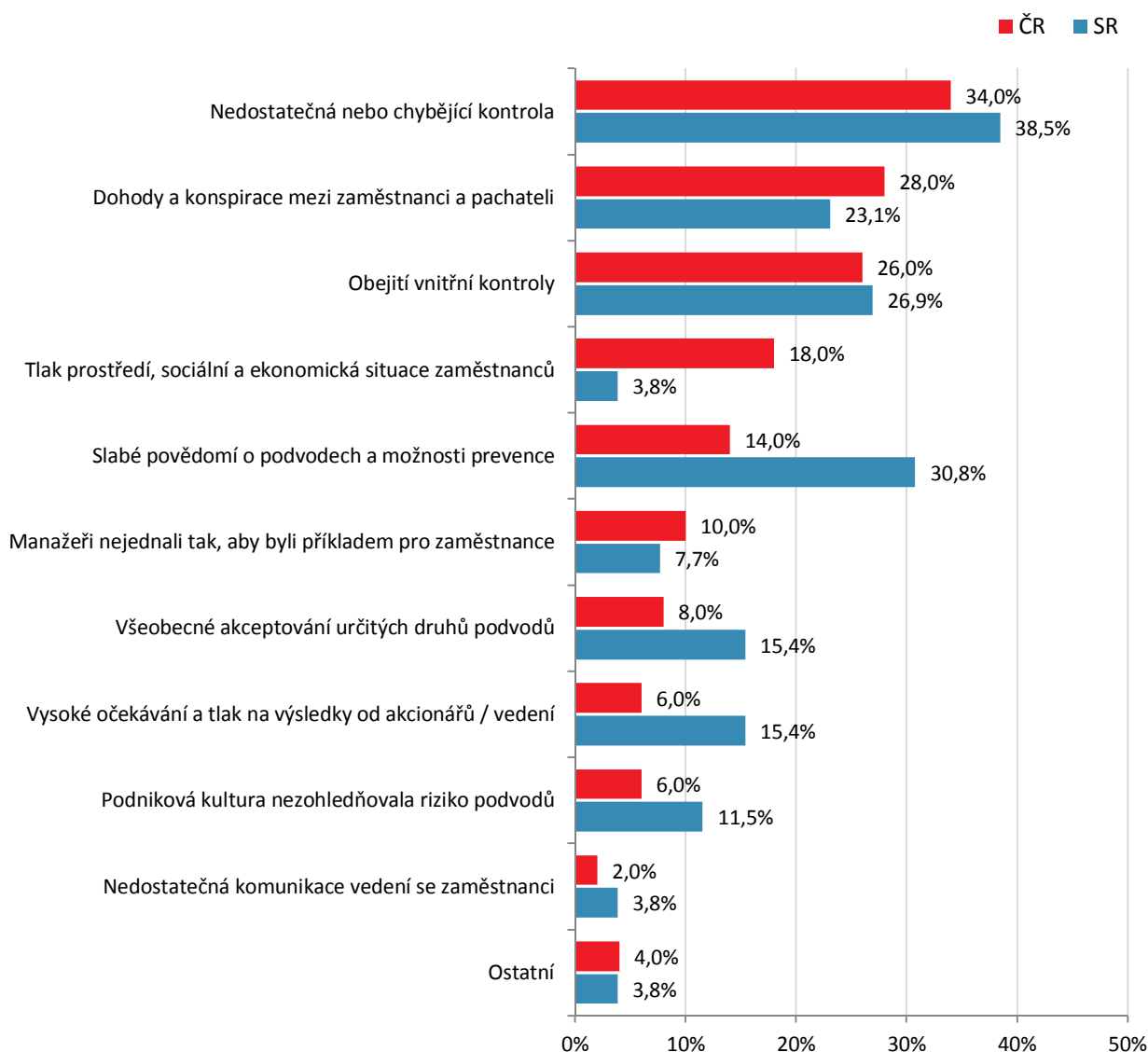

Okolnosti, které přispěly ke vzniku podvodů

Nejčastější příčinou vzniku podvodů byly nedostatečné nebo chybějící kontroly. Dalšími častými příčinami byly konspirace mezi pachateli a zaměstnanci, resp. obcházení vnitřních kontrol (obojí označila přibližně čtvrtina respondentů).

Kromě těchto významných okolností respondenti poukázali na sílící tlak okolí na spáchání podvodu, a to ať už tlak okolí na zaměstnance, nebo tlak akcionářů na vedení společnosti. Obáváme se, že současná ekonomická recese důležitost tohoto faktoru ještě zvýrazní.

Chtěli bychom upozornit na to, že až třetina respondentů na Slovensku uvedla, že k podvodům přispěly nedostatečné informace o podvodech a jejich prevenci. Nízké povědomí v této oblasti poukazuje na riziko toho, že organizace by pravděpodobně nedokázala bez znalosti slabého místa v kontrolním systému nastavit adekvátní prevenční kontrolu a eliminovat tak vznik dalších podvodů.

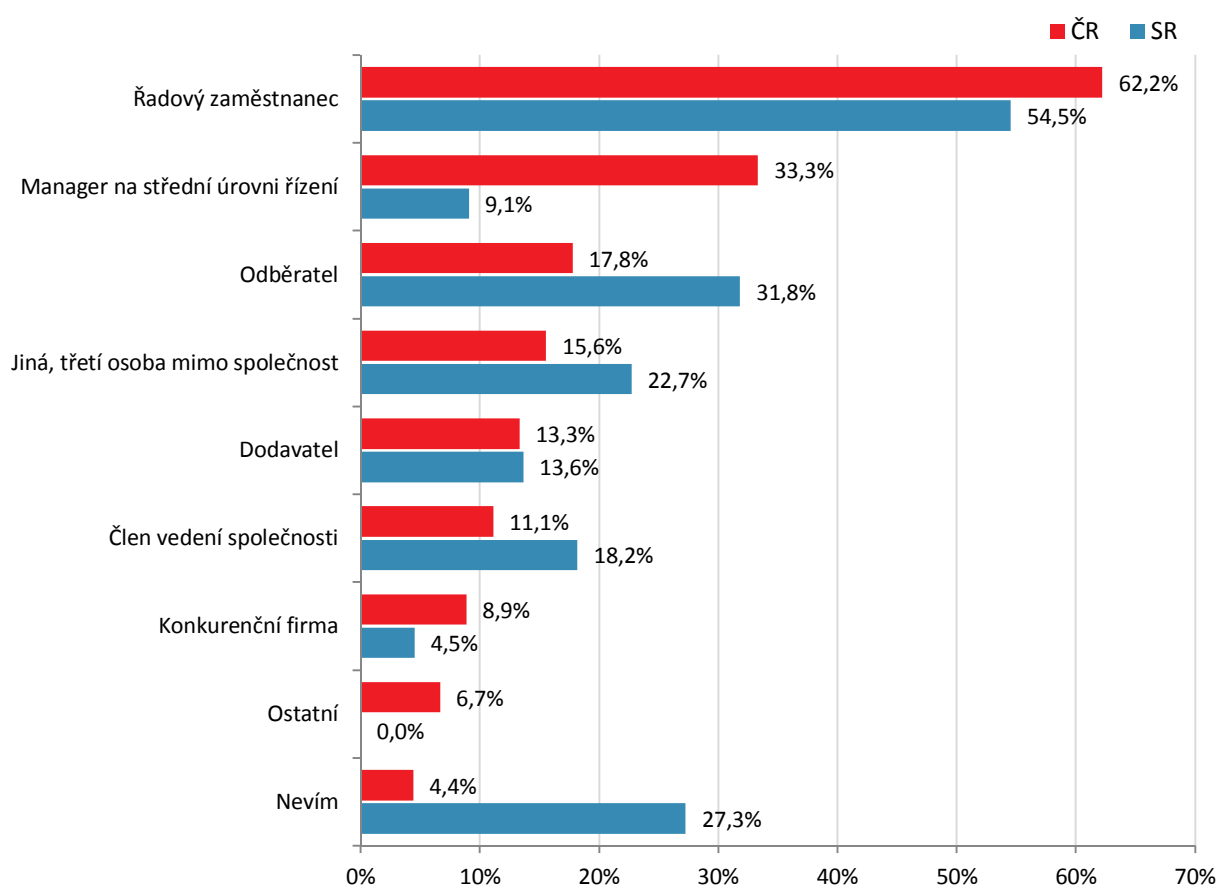

5. Způsob spáchání a odhalení podvodů

Z odpovědí účastníků průzkumu vyplývá, že nejčastějším pachatelem podvodů byl v Česku i na Slovensku řadový zaměstnanec. V Česku byl následován manažerem na střední úrovni řízení a odběratelem, v SR to byl primárně externí subjekt – odběratel, třetí strana a dodavatel. Řadový zaměstnanec se stal nejčastějším pachatelem pravděpodobně proto, že v porovnání s jinými pozicemi v organizaci má největší procentuální zastoupení, a proto, že organizace byly schopny odhalit hlavně ta jednodušší podvodná schémata (např. zpronevěra aktiv).

Upozorňujeme, že procentuální výsledky v této kapitole byly vypočítány jen z těch odpovědí účastníků průzkumu, kteří uvedli, že v jejich organizaci se podvody vyskytly. Respondenti měli možnost vybrat více odpovědí, a proto je celková suma procentuálních hodnot v některých grafech vyšší než 100 %.

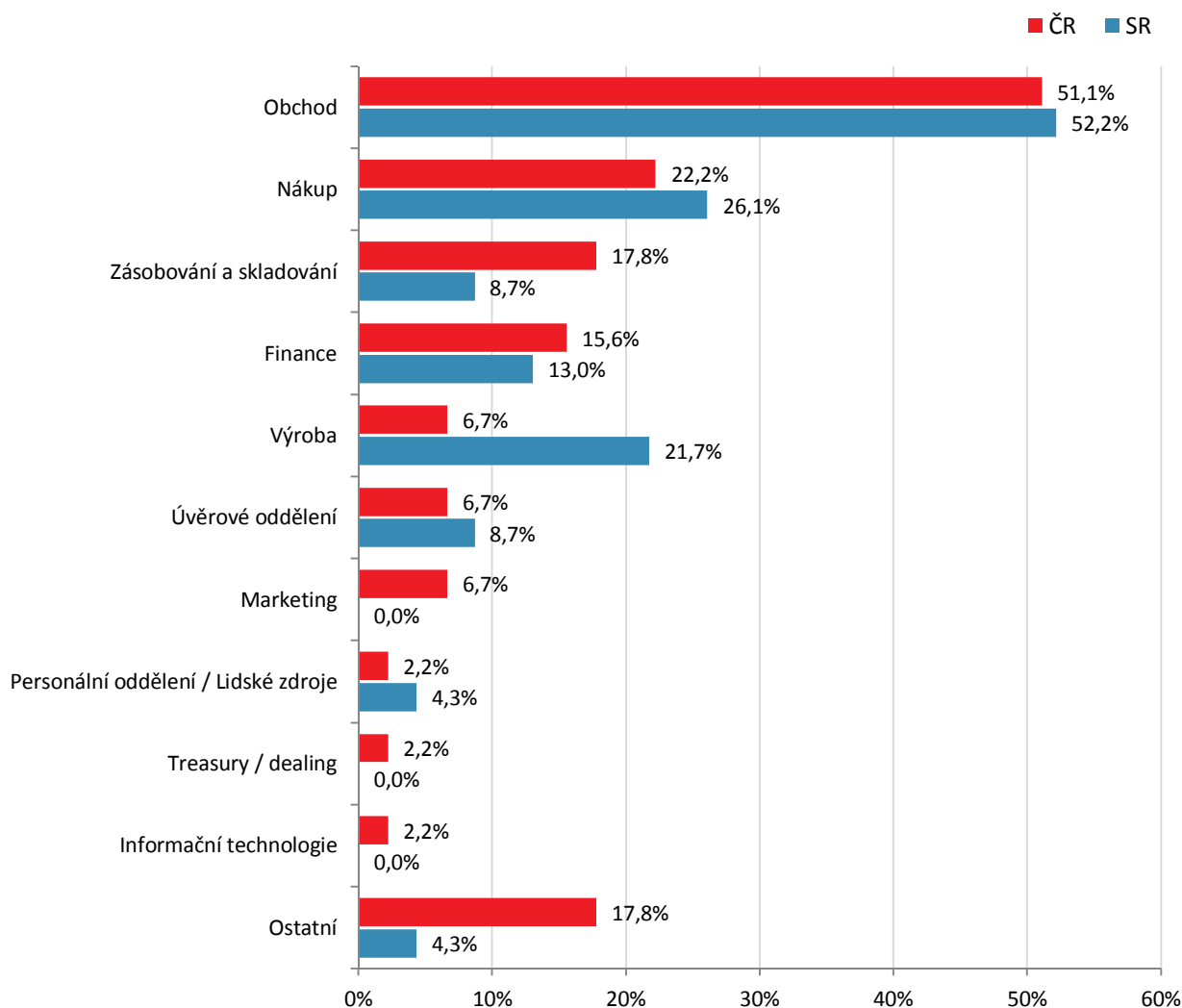
Pachatel podvodů

Oddělení a funkce, v nichž organizace odhalily podvodné jednání

Mezi oddělení a funkce nejnáchylnější k výskytu podvodů patří obchod, nákup, zásobování a skladování. Nejčastěji uvedeným oddělením byl obchod, který uvedla více než polovina respondentů. Předpokládáme, že na tento výsledek mohl mít výrazný vliv i vyšší poměr účastníků průzkumu podnikající v odvětví obchodu. Kromě toho právě na v obchodních a nákupních odděleních byly spáchány třetí nejčastěji se opakující druhy podvodných schémat – fakturační podvody (ty označila bezmála pětina organizací v ČR i v SR).

Rovněž vyšší účast finančních společností a bank pravděpodobně posunula úvěrové oddělení na celkově šesté místo se 7 % výskytu v ČR a 9 % v SR. Překvapujícím výsledkem byly podvody ve výrobě, na které upozornila až pětina účastníků ze SR.

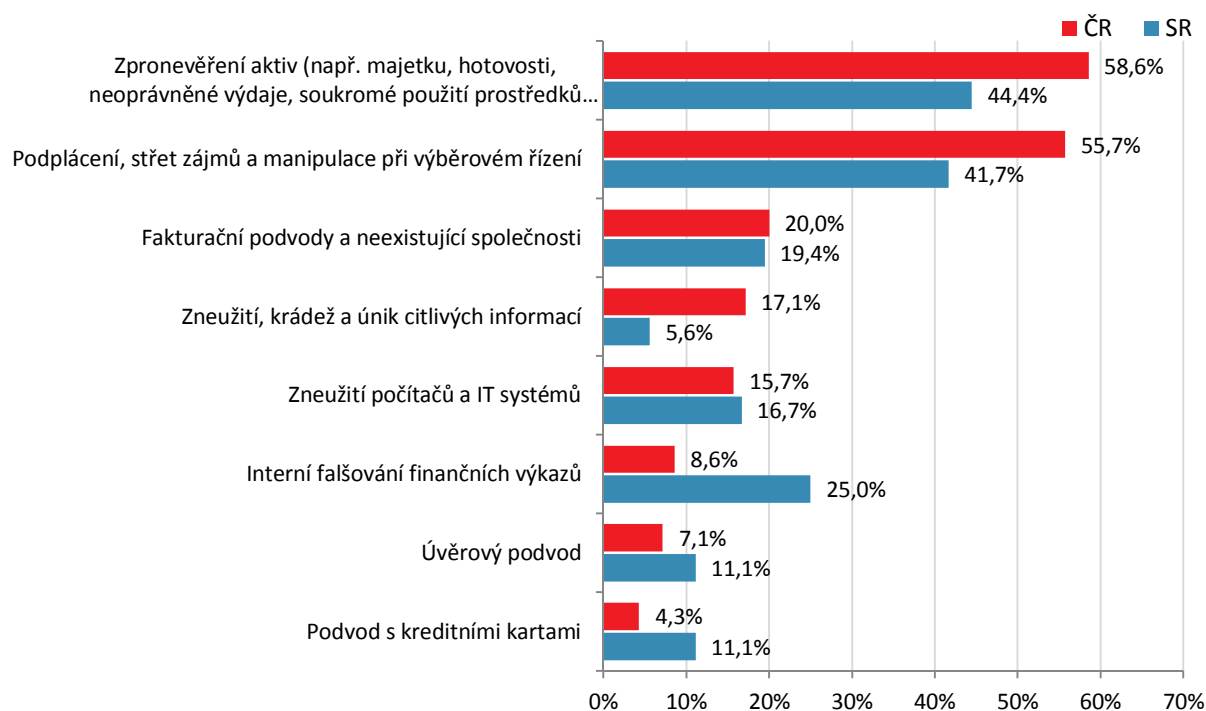

Druhy odhalených podvodů za poslední dva roky

Nejčastějšími podvody byly podvody spojené se zpronevěrou aktiv, tj. například zpronevěra majetku či hotovosti nebo zneužití prostředků společnosti na soukromé účely. Tyto podvody označilo téměř 59 % organizací v ČR a necelých 45 % v SR. Druhou nejčastější kategorií byly podvody spojené se střetem zájmů, jako jsou podplácení, manipulace při výběrovém řízení nebo korupční praktiky.

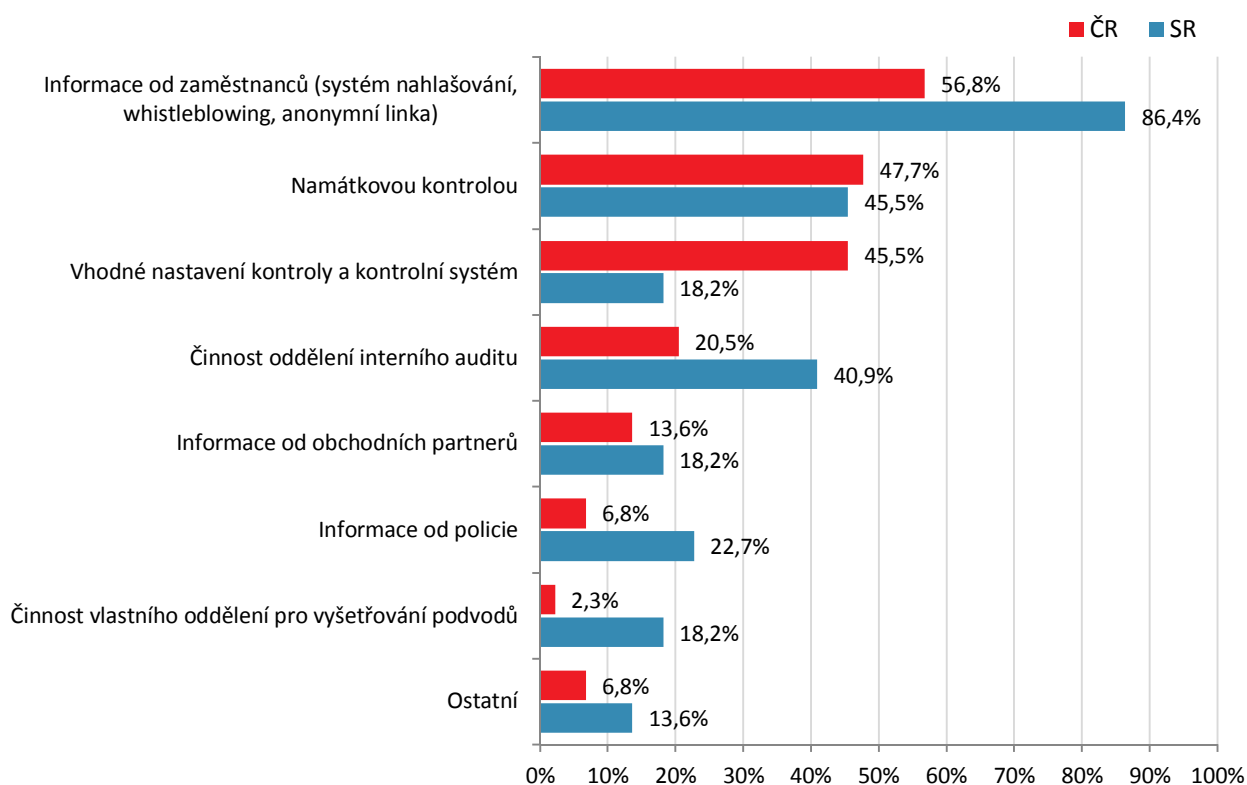
Vlivem vyšší účasti finančních společností do žebříčku přibily podvody s kreditními kartami a úvěrové podvody. Bezmála čtvrtina účastníků průzkumu v SR označila podvodná schémata falšování finančních výkazů, mezi které patří nadhodnocování aktiv, účtování fiktivních tržeb nebo manipulace s časovým rozlišením nákladů a výnosů).

Druhy odhalených podvodů za poslední dva roky

Způsoby odhalení podvodů

Nejčastějším způsobem, jakým se podaří odhalit podvod, byla v Česku i na Slovensku informace od vlastních zaměstnanců. Až na dalších příčkách se umístily náhodné kontroly a využívání kontrolního systému. Tyto výsledky jen potvrzují, že jedním z nejlepších nástrojů prevence je systém sběru informací od vlastních zaměstnanců a podpora whistleblowerů. Zaměstnanci budou pro organizaci vždy zdrojem důležitých informací. Organizace by proto měla zaměstnance s vysokou morálkou a osobní integritou, kteří se nebojí postavit podvodům, podporovat a chránit.

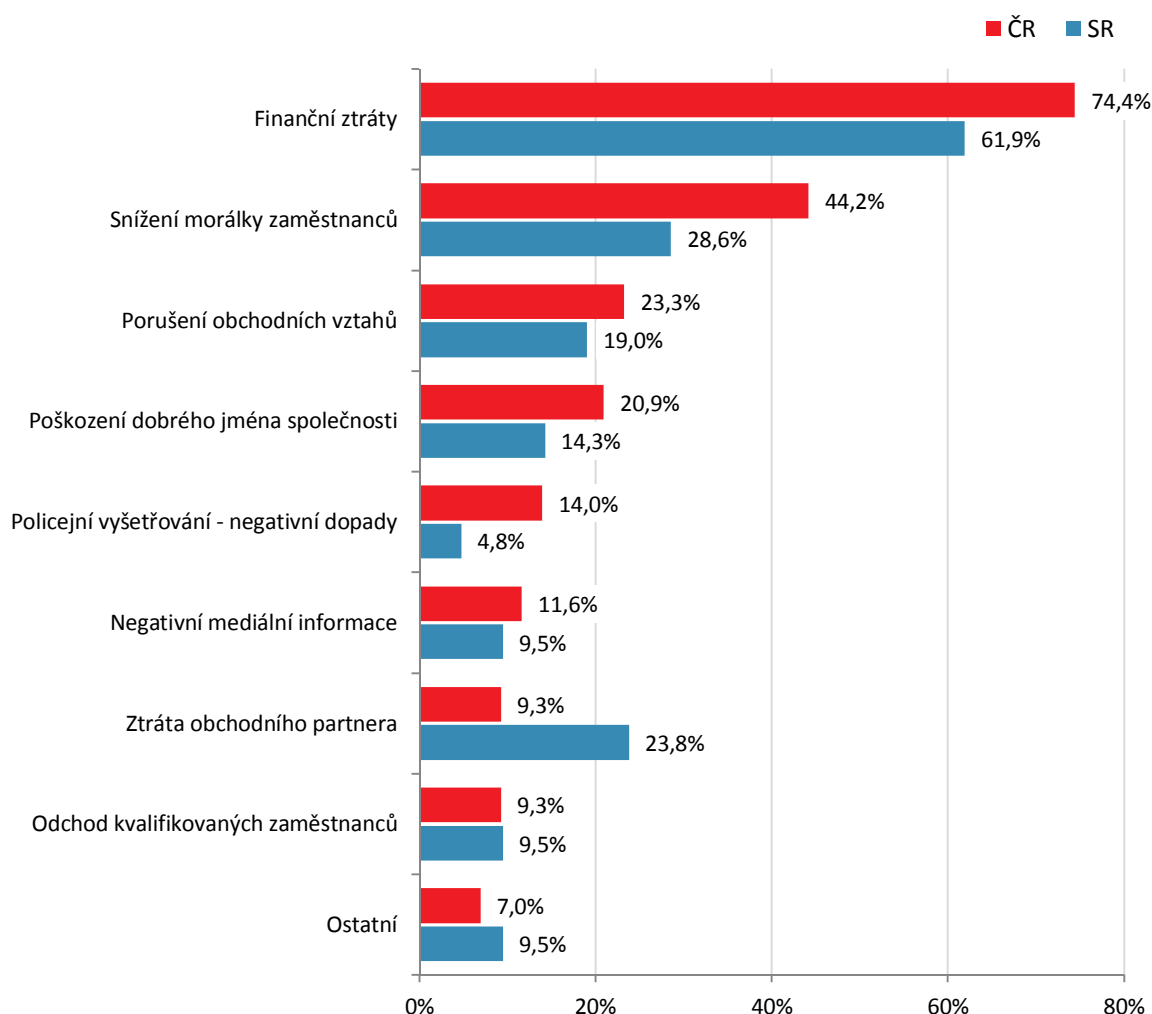

6. Dopady podvodného jednání

Pozitivní přístup organizace k zavedení kontrolního systému často souvisí s tím, jaké měla zkušenosti s výskytem podvodů v minulosti. Impulzem pro zavedení preventivních opatření bývá často až uvědomění si výše škod, které podvody způsobily. Vypočítat přesnou výši škod je složité, protože kromě finanční ztráty se často jedná i o nepeněžitě dopady spojené s poškozením reputace nebo obchodních vztahů. Podcenění těchto dopadů může ohrozit nejen krátkodobé plnění podnikatelských cílů, ale i schopnost organizace úspěšně působit na trhu a dlouhodobě prosperovat.

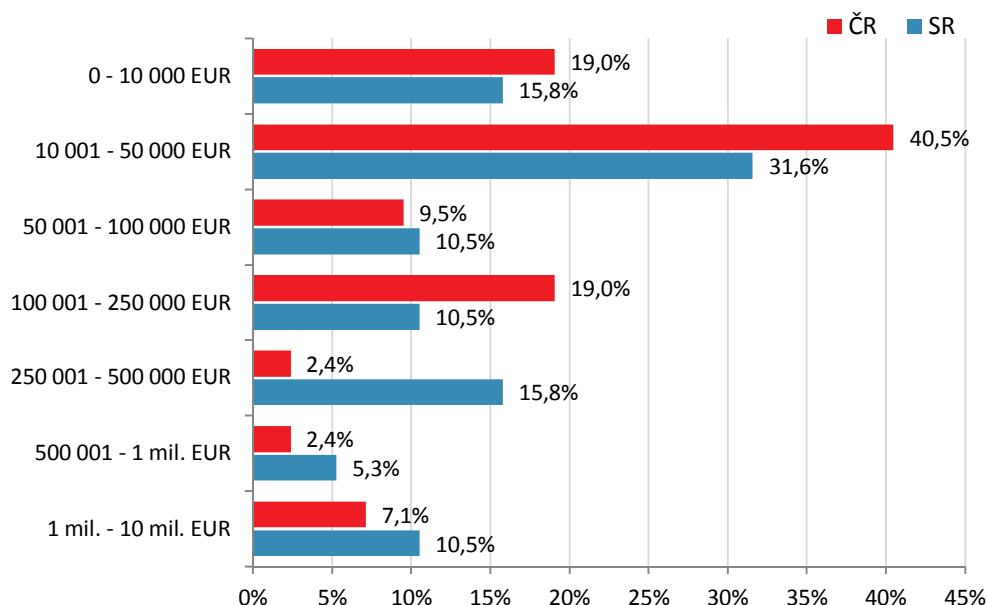
Z odpovědí účastníků průzkumu vyplývá, že přímé finanční ztráty byly nejčastějším důsledkem podvodného jednání v ČR i v SR. K dalším negativním dopadům patřilo snížení morálky zaměstnanců, narušení obchodních vztahů a poškození dobrého jména organizace.

Dopady podvodného jednání

Nejčastěji uváděný interval výše ztrát se pohyboval v rozmezí od 10 do 50 tisíc EUR (uvedlo ho 41 % organizací v ČR a 32 % v SR). Nebezpečnost podvodů potvrdilo 7 % organizací v ČR a 11 % v SR, které utrpěly ztráty vyšší než 1 milion EUR.

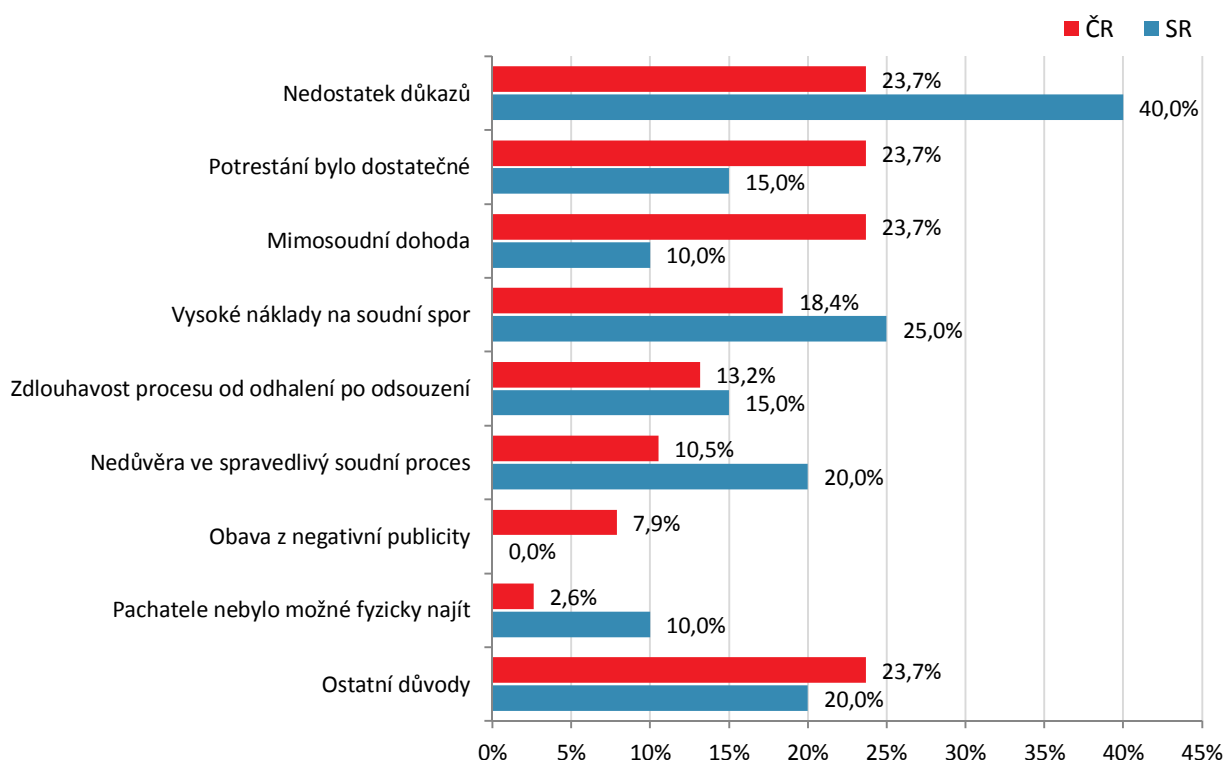
Celková výše finančních ztrát organizací vyplývajících z podvodů (v EUR)

V případě odhalení a vyšetření podvodu v organizaci byl nejvážnějším důvodem, proč organizace nevyvodily žádné právní důsledky vůči pachateli, nedostatek důkazů. Uvedla to téměř čtvrtina respondentů v ČR a až dvě pětiny respondentů v SR. Tento fakt poukazuje na nízké využívání interních nebo externích specialistů na podvody (tj. vyšetřovatelů, forenzních auditorů) a na nedostatečné vzdělávání zaměstnanců a managementu v oblasti odhalování a vyšetřování podvodů.

Mezi další důvody patřilo uzavření mimosoudní dohody, dostačující potrestání pachatele a vysoké náklady na soudní spor.

Důvody organizací, proč nevyvodily právní důsledky vůči pachateli

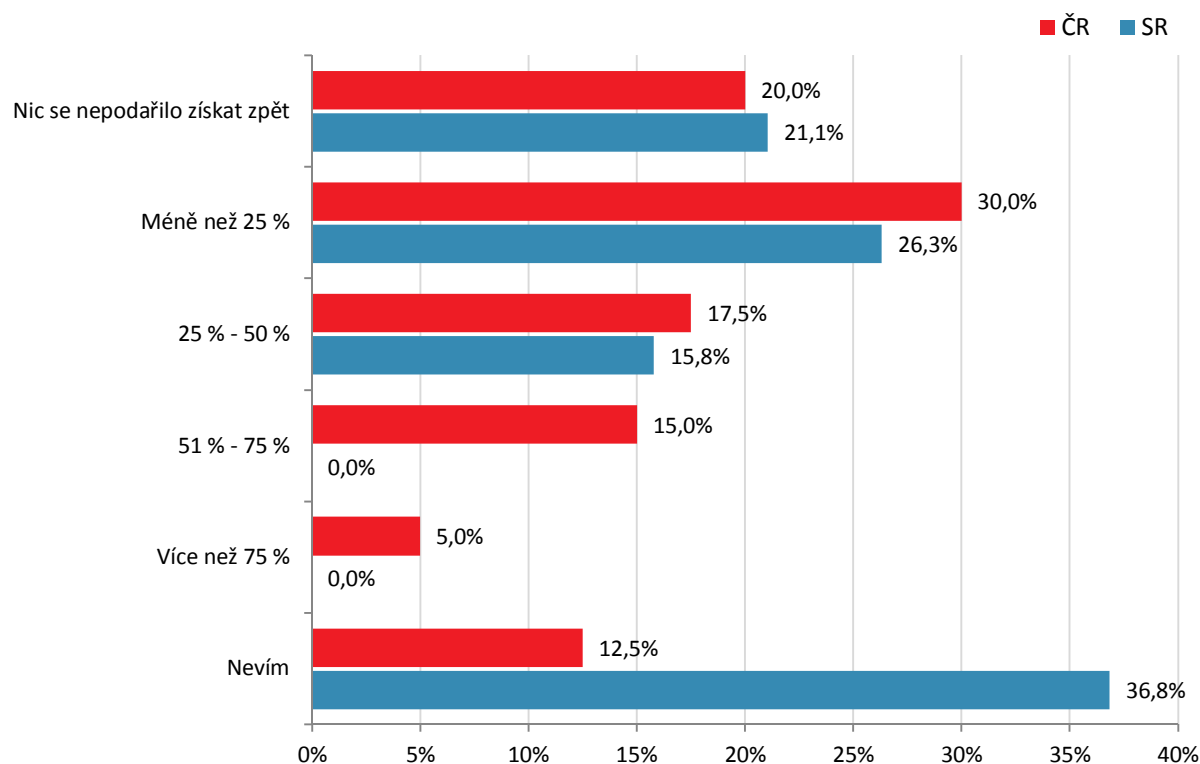
7. Opětné získání majetku a náhrada škod

Opětné získání majetku a náhrada škod způsobených pachateli podvodů je dlouhý a náročný proces, ve kterém hraje roli řada faktorů. Jedním z těch nejdůležitějších, jež mohou ovlivnit samy organizace svým programem prevence a detekce podvodů, je efektivní získávání důkazů. Schopnost získat informace o existenci podvodů a profesionálně vedené vyšetřování umožní organizaci získat důkazy o nekalém jednání a zahájit kroky vedoucí k náhradě způsobených škod. V průzkumu jsme zjišťovali, jakou jsou v tomto procesu firmy úspěšné a jaký objem ztrát se jim podařilo zpětně získat.

Z odpovědí respondentů vyplývá, že v opětném získání majetku a náhradě škod byly úspěšnější firmy v České republice než na Slovensku. Tento vývoj je zřejmý zejména v kategoriích s vyšším podílem vymožených prostředků – nad 50 % prostředků se podařilo získat jedné pětině organizací v ČR, avšak žádné na Slovensku.

Přibližně polovině respondentů v České i ve Slovenské republice se podařilo zpětně získat či vymoci jen čtvrtinu způsobených škod. Téměř třetina respondentů v SR k tomu neměla informace a výši zpětně získaných prostředků nedokázala posoudit.

Podíl opětně získaného majetku a náhrady škod z celkových finančních ztrát způsobených podvody

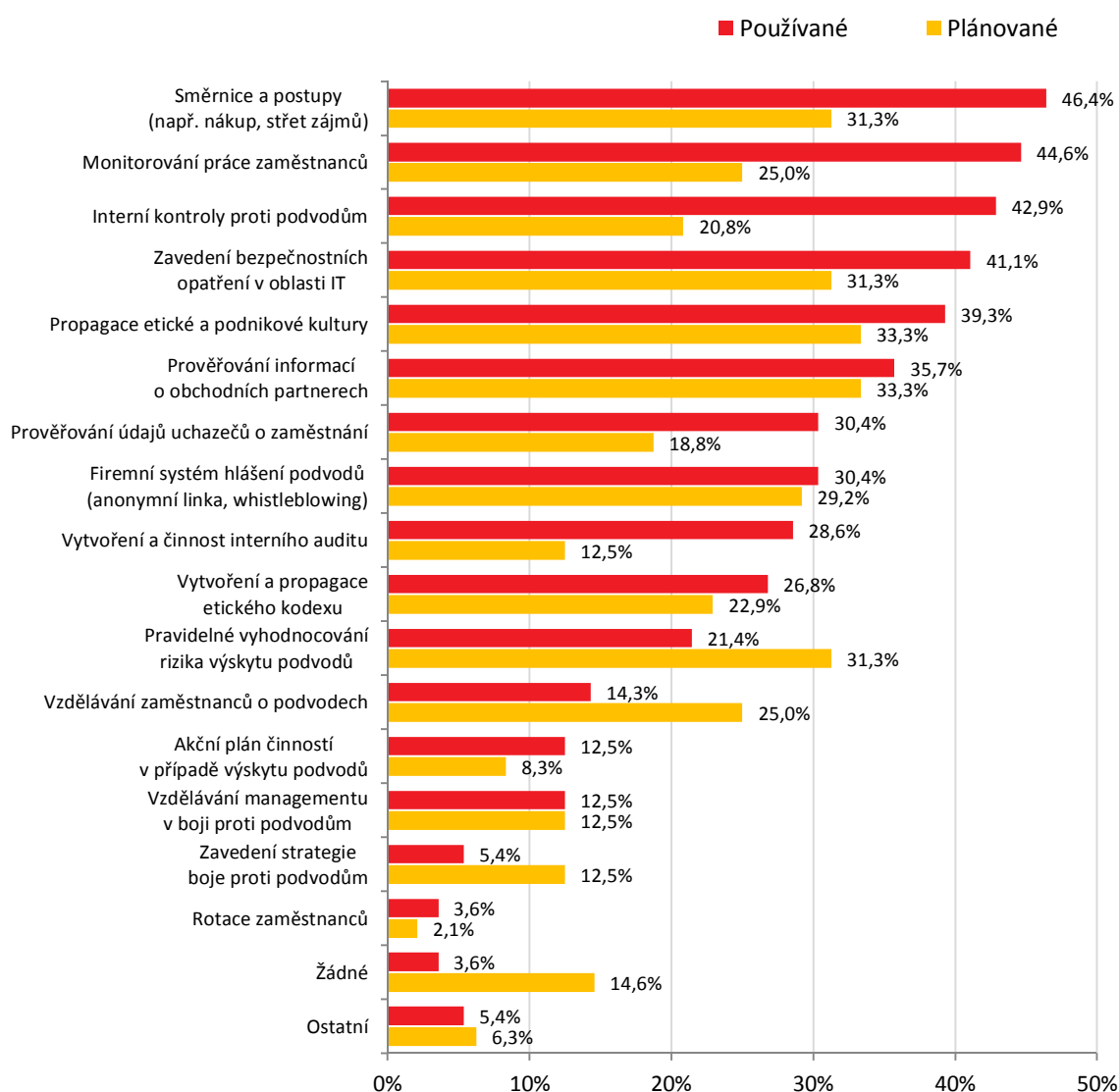
8. Prevence podvodů

Účinný preventivní program proti podvodům by měl být součástí řídicích a kontrolních systémů každé zodpovědné organizace. Takový program umožňuje odhalovat rizika vzniku podvodů, obsahuje postupy a nástroje na efektivní vyšetřování, nastavuje preventivní kontroly a opatření. V současné situaci nestačí jen zavést interní kontroly a pravidelně provádět externí finanční audity. Organizace by měly zvážit zavedení nových postupů a mechanismů na odhalování podvodů a jejich vykazování. V průzkumu jsme zjišťovali úroveň využívání kontrolních mechanismů prevence a detekce podvodů a plány organizací na budoucí využití těchto mechanismů.

Česká republika – která kontrolní opatření proti podvodům používáte, resp. plánujete používat?

Směrnice a postupy (např. pro nákup, výběr dodavatelů, střet zájmů nebo oddělení zodpovědností), monitorování práce zaměstnanců a interní kontroly proti podvodům byly nejčastěji používanými opatřeními na zamezení výskytu podvodů v České republice.

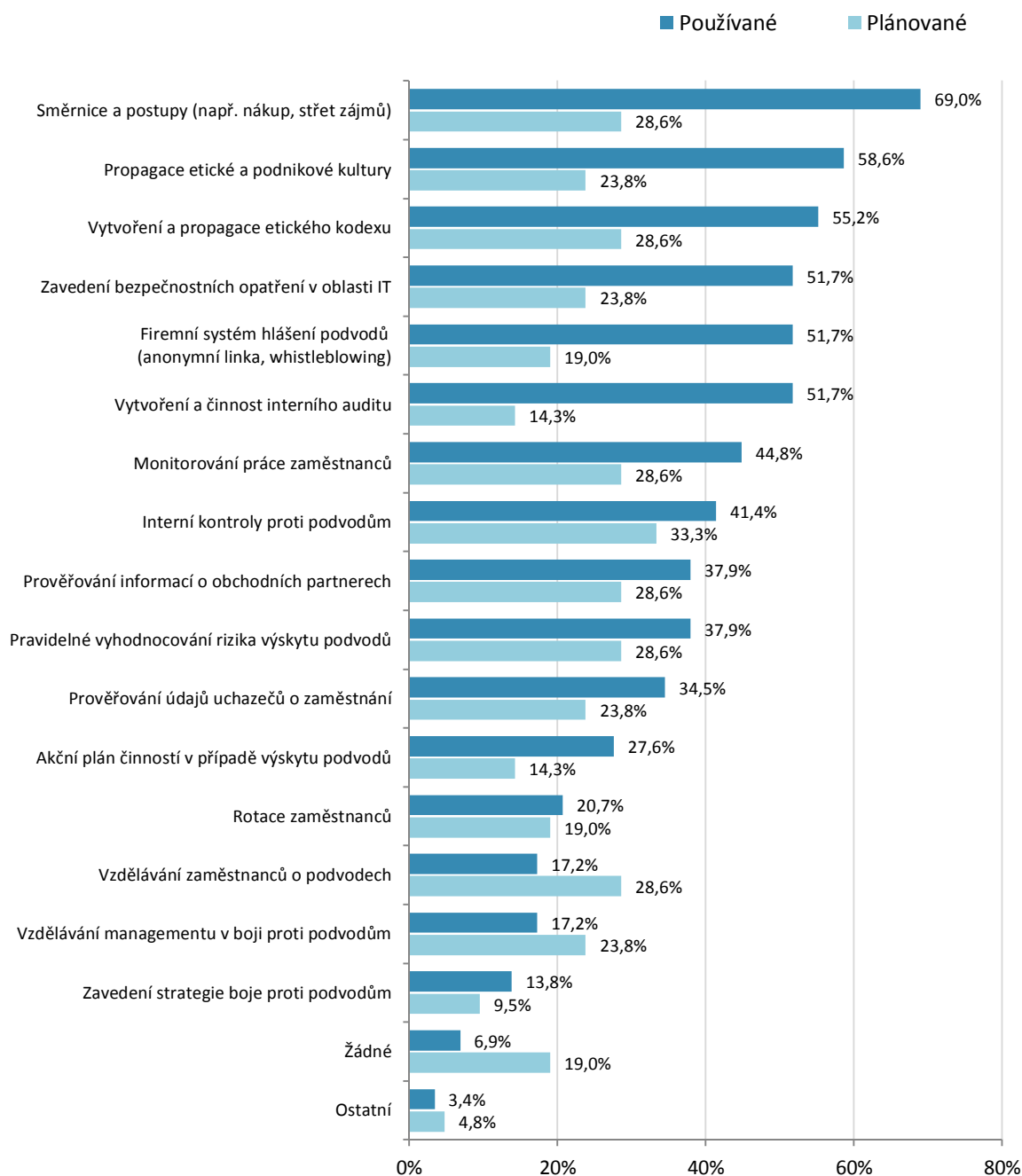
Mezi čtyři nejčastější kontrolní mechanismy, které plánují organizace zavést, patří prověřování informací o obchodních partnerech, směrnice a postupy, propagace etické kultury a pravidelné vyhodnocování rizika výskytu podvodů.

Slovenská republika – která kontrolní opatření proti podvodům používáte, resp. plánujete používat?

Stejně jako v organizacích v České republice, i na Slovensku jsou nejčastěji používanými opatřeními a nástroji proti podvodům směrnice a postupy doplněné o propagaci etické a podnikové kultury.

Mezi čtyři nejpoblárnější kontrolní mechanismy, které plánují organizace na Slovensku zavést, patří zavedení interních kontrol proti podvodům, vzdělávání zaměstnanců, prověřování informací o obchodních partnerech, směrnice a postupy, a pravidelné vyhodnocování rizika výskytu podvodů.

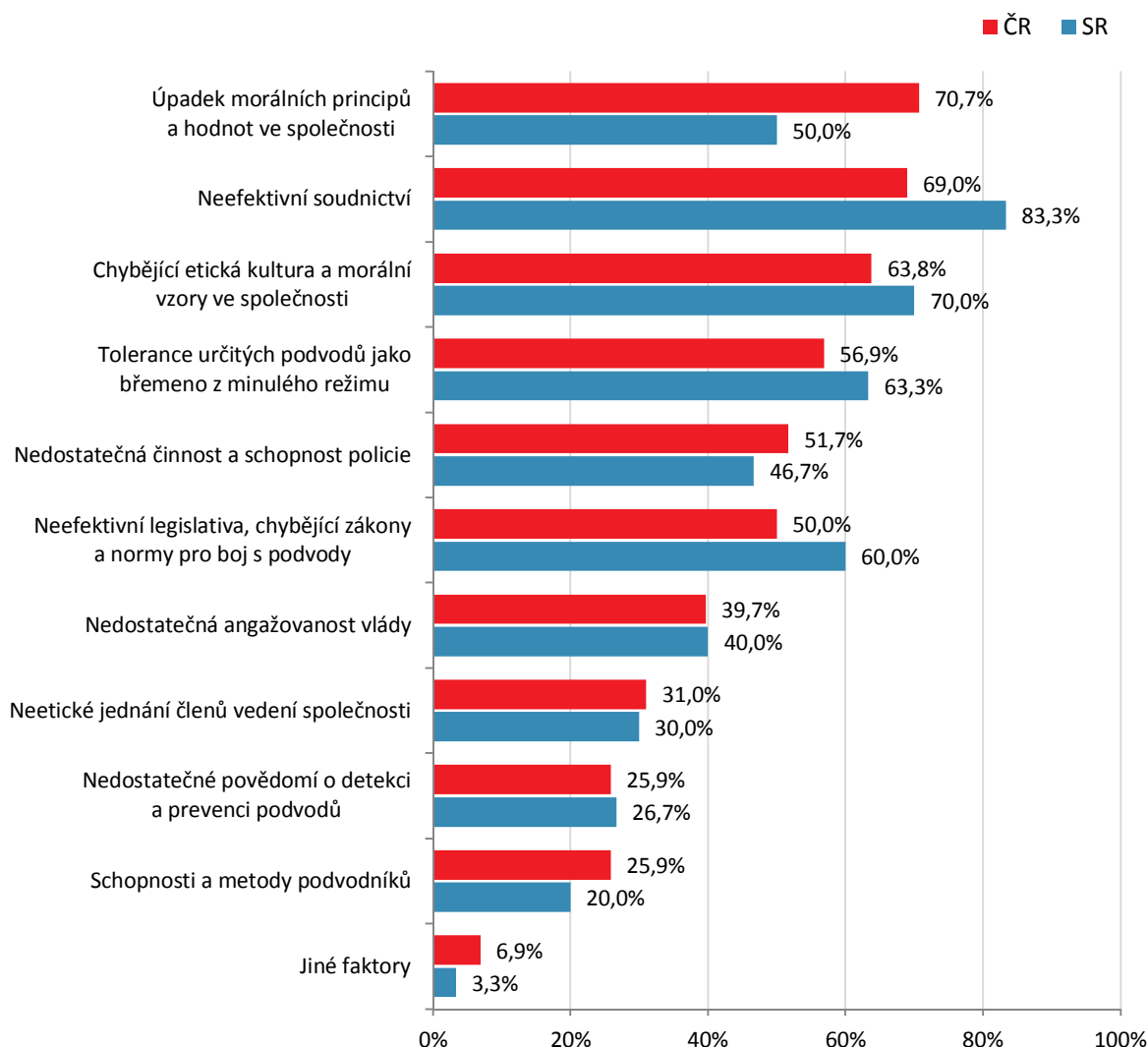
9. Vliv podvodů na společnost

V poslední části průzkumu jsme se zaměřili na to, jak organizace vnímají podmínky ve společnosti působící na jejich podnikání. Pokusili jsme se zjistit, jak hodnotí činnost vlády v boji proti korupci, které podvody považují za společensky nejnebezpečnější a které faktory nejvýznamněji přispívají ke vzniku a růstu počtu podvodů.

Nejvýznamnější faktory růstu počtu podvodů ve společnosti

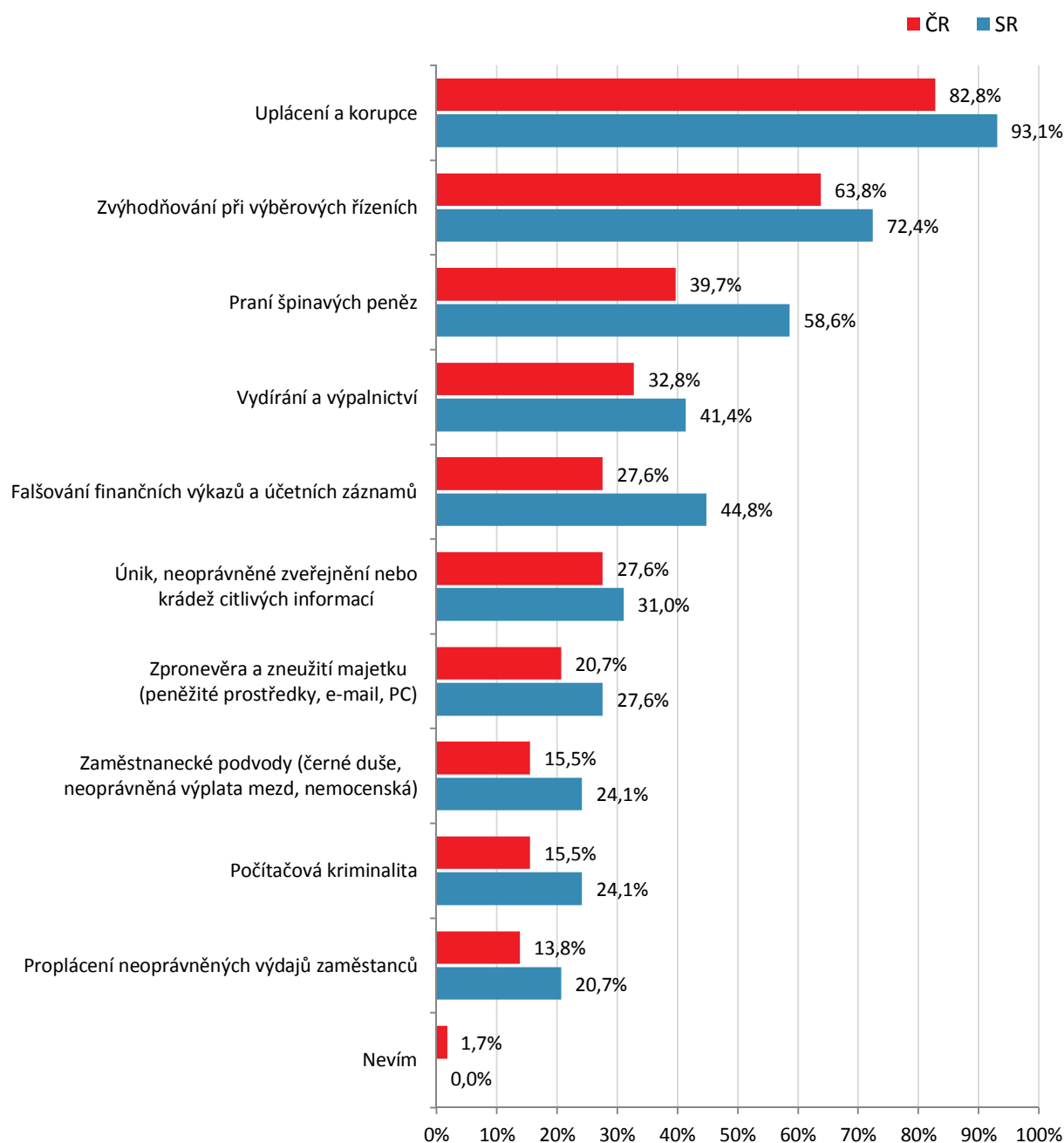
Čeští respondenti označili za nejvýznamnější faktory růstu počtu podvodů úpadek morálních zásad a hodnot ve společnosti, neefektivní soudnictví, chybějící etickou kulturu a morální vzory. Naopak slovenští respondenti vnímají jako nejvýznamnější faktor neefektivní soudnictví. V pořadí významných faktorů se víceméně shodují s názorem respondentů v České republice. Uvedení těchto faktorů ukazuje na reálné negativní zkušenosti organizací i běžných lidí s vymáháním práva na soudech i se snahou získat zpět ztracené prostředky a spravedlivě potrestat pachatele.

Zajímavým výsledkem je umístění faktoru schopností a metod podvodníků, kterému přidělili účastníci průzkumu nejnižší důležitost. Může to poukazovat na to, že podvádění není věcí technické zručnosti podvodníků, ale věcí přístupu veřejných institucí k nekalému jednání, úrovni etické kultury v organizaci a osobní integrity každého ze zaměstnanců, managementu a vlastníků.

Druhy podvodů, které jsou nejškodlivější pro společnost

Odpověď, na které se respondenti v rámci tohoto průzkumu nejvíce shodli, se týkala korupce. Účastníci průzkumu tak jednoznačně uvedli uplácení a korupci za nejškodlivější druh podvodného jednání pro naši společnost. S korupcí je úzce spjato zvýhodňování a manipulace při výběrových řízeních, které byly označeny přibližně dvěma třetinami účastníků průzkumu. Pravděpodobně i vlivem vyšší účasti finančních společností se třetím nejškodlivějším nekalým jednáním stalo v průzkumu praní špinavých peněz.

10. Závěrečná doporučení

Průzkum nám poskytl zajímavé poznatky o rozsahu, dopadu a výskytu podvodů v organizacích v České republice a na Slovensku. Zjednodušeně můžeme říci, že víme, na čem jsme. Vidíme, kde nám hrozí nebezpečí ztrát, jak se podvodné schéma projeví a kdo jej může spáchat. U tohoto kroku by to pro organizace nemělo skončit. Právě naopak, měl by to pro ně být odrazový můstek k tomu, aby zahájily tažení proti podvodům ve svém podnikání.

Jak by měly organizace postupovat?

- Věříte, že podvody se mohou objevit i ve vaší organizaci? Je o tom přesvědčeno vedení a vlastníci společnosti? Uvědomit si nebezpečí a mít všeobecné povědomí o podvodech je prvním krokem klíčových lidí v organizaci směrem k úspěšnému boji s podvody.
- Prosazujte ve vaší organizaci etické jednání a vyhlase nulovou toleranci nekalému jednání. Jasně sdělte zaměstnancům, jaké stanovisko má organizace k podvodům a odhalenému nekalému jednání a jaký má vedení postoj k prevenci.
- Zjistěte, kde organizaci hrozí rizika vzniku jednotlivých podvodných schémat s největším dopadem a nejvyšší pravděpodobností výskytu. Odhalte tato rizika a zjistěte, zda máte nastaveny kontrolní postupy a mechanismy na jejich eliminaci.
- Prověřte kontrolní systém proti podvodům. Navrhněte a zaveďte také mechanismy na detekci a prevenci podvodů, které vám umožní efektivně odrazovat podvodníky a detekovat případy nekalého jednání v samotném zárodku.
- Prověřujte si své obchodní partnery. Ověřte si jejich důvěryhodnost, historii, reputaci a reference. Prověřujte údaje od uchazečů o zaměstnání, jež chcete přijmout. Zajistěte, abyste nezaměstnali podvodníky.
- Zapojte do boje proti podvodům celou organizaci. Vzdělávejte své zaměstnance, management, ale také obchodní partnery ohledně podvodů. Naučte vlastní zaměstnance rozpoznávat a odhalovat podvody a objasněte jim, jak škodlivé dopady mají podvody nejen na organizaci, ale i na budoucnost jich, zaměstnanců.
- Vytvořte mechanismus na chráněné oznamování nekalého jednání. Jak nám ukázal průzkum, nejlepším způsobem, jak odhalit podvod, jsou informace od zaměstnanců. Podporujte je v této snaze, motivujte a chraňte ty, kteří se rozhodnou podvody hlásit.

11. Několik tipů od respondentů

Jsme vděčni všem respondentům, kteří věnovali svůj čas a poskytli důležité informace na zodpovězení našich otázek. V poslední části průzkumu jsme se účastníků dotázali, které další postupy a nástroje na efektivní boj proti korupci a podvodům by měly být zavedeny jako součást protikorupční strategie a politiky vlády. Z množství velmi zajímavých doporučení některé uvádíme v následující části průzkumu.

Systémové změny

- Důsledné kontroly hlavně v oblasti veřejných zakázek a důsledné potrestání pachatelů
- Zavedení postupů a opatření běžných v soukromém sektoru do veřejné správy
- Zavedení zvláštního výkaznictví pro soukromé společnosti (doplnění řádku v rozvaze a výkazu zisků a ztrát) na vykazování služeb a produktů dodaných státním organizacím
- Odstranění výjimek ze zákonů a dalších administrativních předpokladů pro vznik korupčního jednání
- Zavedení veřejného registru odsouzených
- Zveřejňování informací na všech úrovních státní správy

Politici, vláda a státní zaměstnanci

- V případě odhalení korupce u zástupců politické strany zrušení této strany
- Jasně stanovené odpovědnosti jednotlivých státních činitelů, aby v případě selhání mohl být dohledán viník a mohly být vyvozeny právní důsledky
- Rotace kmenových zaměstnanců státních úřadů a důsledná kontrola příjmů státních úředníků
- Zpřehlednění majetkových přiznání a dokladování příjmů u členů státní a soudní moci
- Dlouholeté tresty pro zkorumpované vysoké státní úředníky a politiky bez ohledu na politickou příslušnost

Vymáhání práva a vyšetřování podvodů

- Vysoké tresty a sankce pro podvodníky
- Zrychlení a zpřehlednění soudních procesů (zákony jsou v pořádku, ale nejsou využívány)
- Zjednodušení právních podmínek na vymáhání
- Zefektivnění soudnictví, aby usvědčení viníků netrvalo příliš dlouho
- Zvýšení kompetencí vyšetřovatelů v oblasti hospodářské kriminality
- Zlepšení důslednosti a zvýšení rychlosti policie při vyšetřování podvodů
- Zavedení a využívání institutu agenta provokatéra

Veřejná výběrová řízení

- Zavedení internetových aukcí a elektronických výběrových řízení
- Zveřejnění všech významných smluv týkajících se státních zakázek
- Transparentnost a přehlednost ve všem veřejném, zejména u veřejných zakázek
- Zveřejňování informací o účastnících výběrových řízení, včetně všech podmínek a dokumentů
- Zavedení vícekolového systému cenové nabídky, oddělené dodávky a cenové nabídky a vyjednávání o dodávce
- Prověřování osob podílejících se na tendrech, jejich rodinných příslušníků a spřízněných osob na střet zájmů
- Správné a důkladné dodržování existujících pravidel

Metodika průzkumu

Účastníci průzkumu

12. Metodika průzkumu

Průzkum ohledně výskytu podvodů v organizacích v České republice a na Slovensku za rok 2011 probíhal v květnu a červnu 2011. Průzkum byl přísně anonymní. Oslovili jsme 2 500 organizací podnikajících v České republice a na Slovensku (z toho 1 500 v České republice a 1 000 na Slovensku), vybraných na základě jejich velikosti a segmentu podnikání.

Žádost o vyplnění dotazníku byla adresována řídicímu pracovníkovi v organizaci, který má poznatky o výskytu podvodného jednání a o kontrolních mechanismech organizace (například CEO, interní auditor nebo člen vrcholového managementu).

Žádosti byly odeslány poštou nebo e-mailem. Průzkumu se zúčastnilo a své odpovědi nám zaslalo 125 organizací, z toho 81 mělo sídlo na území České republiky a 44 na Slovensku.

Průzkum byl zpřístupněn pouze on-line, ve formě webového dotazníku. Obsahoval 56 otázek, rozdělených do dvou částí. První část dotazníku obsahovala otázky zaměřené na výskyt podvodů a dopady podvodného jednání. Druhá část se zaměřovala na zjištění stavu kontrolního systému proti vzniku podvodů v jednotlivých organizacích.

13. Účastníci průzkumu

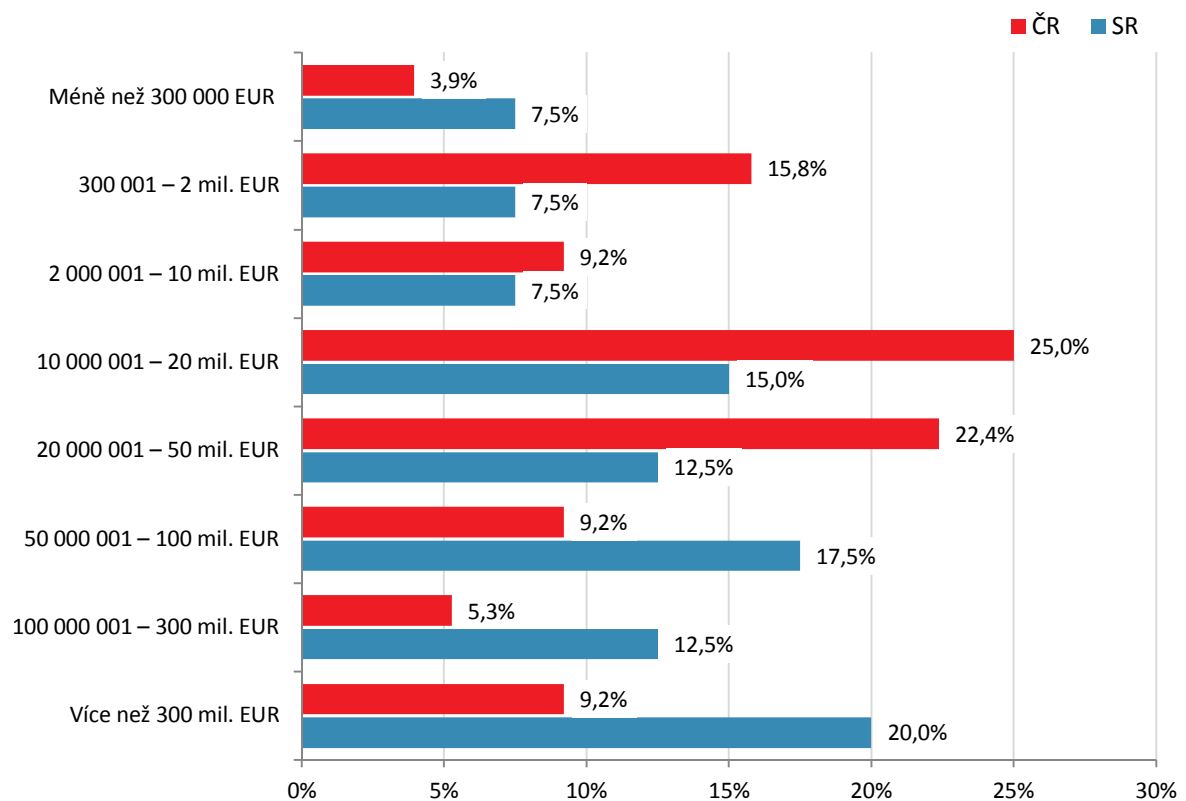
Nadpoloviční většina organizací, které se zúčastnily průzkumu, měla právní formu společnosti s ručením omezeným. Přibližně třetina účastníků průzkumu tvořily akciové společnosti.

V 94 % organizací v ČR a SR neměl stát žádný majetkový podíl, jen 6 % organizací bylo buď částečně, nebo plně vlastněno státem. Více než dvě pětiny respondentů tvořily společnosti zcela vlastněné domácím kapitálem, 45 % bylo zcela v rukou zahraničních majitelů, 12 % organizací mělo podíl jak domácího, tak i zahraničního kapitálu.

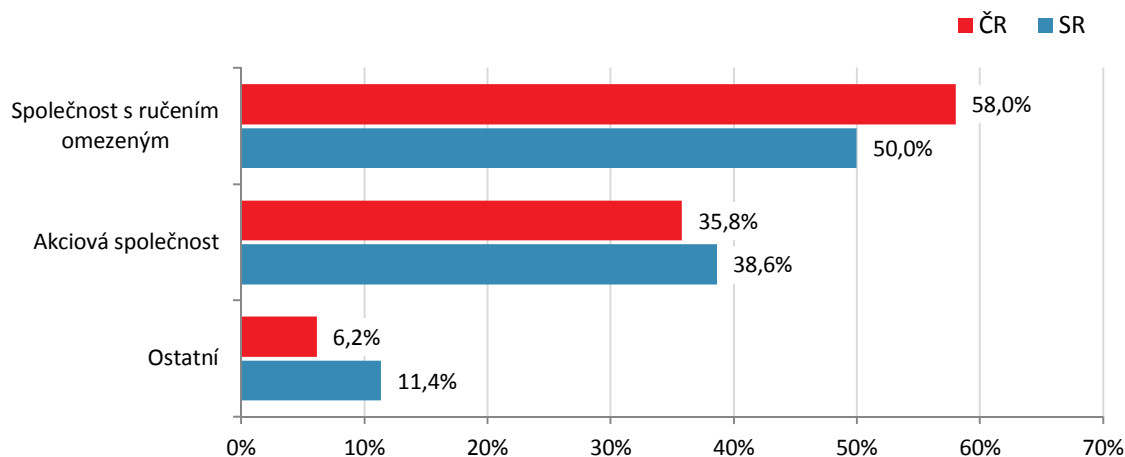
Početně nejsilnější skupinu organizací, které se zúčastnily průzkumu (37 % z celkového počtu respondentů), tvořily organizace s počtem zaměstnanců v rozsahu od 101 do 500 osob. Malých a středně velkých organizací o velikosti do 100 zaměstnanců se zúčastnilo 36 %. Velkých společností s počtem zaměstnanců více než 500 se zúčastnilo 27 %.

Na průzkumu participovaly organizace ze širokého spektra odvětví. Nejsilnější zastoupení měl průmysl, následovaný službami, každý s přibližně třetinou účastníků průzkumu. V České republice dominovaly společnosti podnikající v obchodě, na Slovensku společnosti působící ve finančních službách.

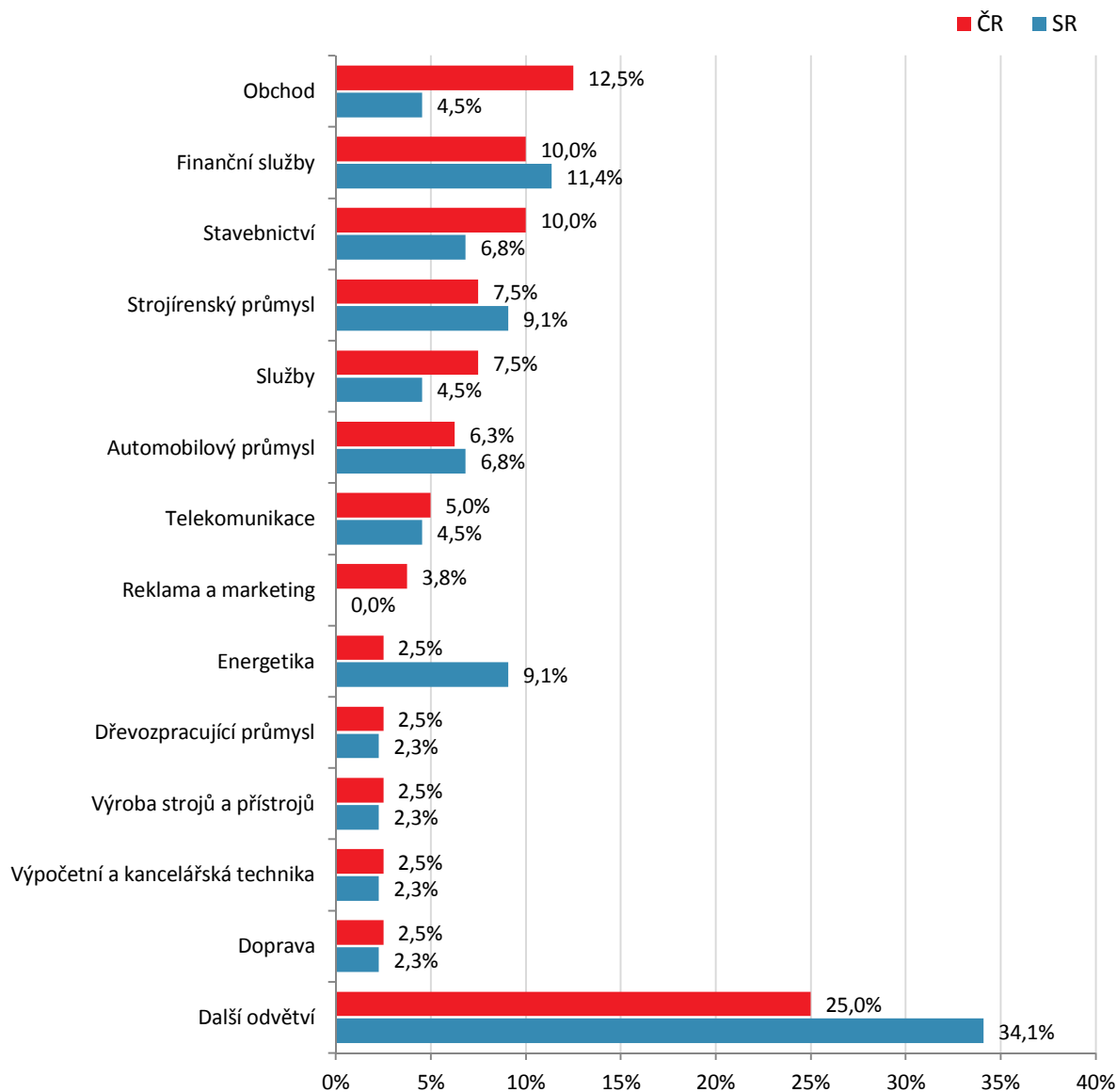
Rozdělení účastníků průzkumu podle tržeb v roce 2010 (v EUR)

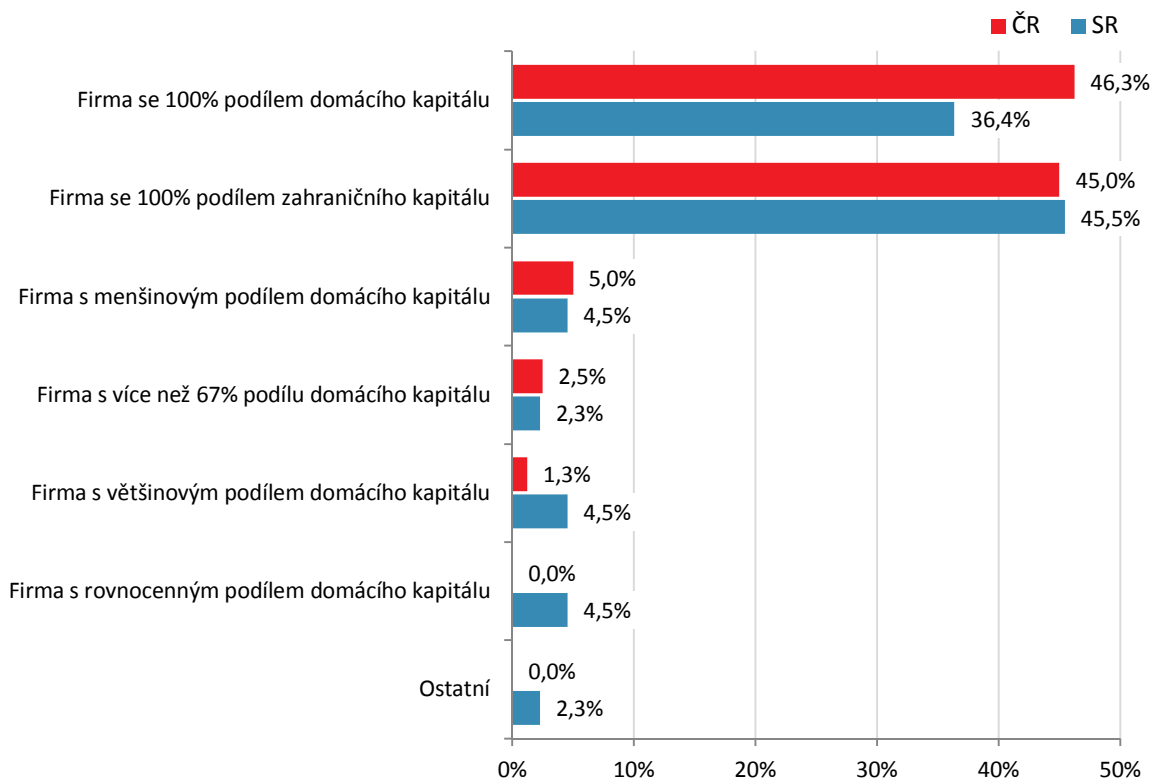
Rozdělení účastníků průzkumu podle právní formy organizace

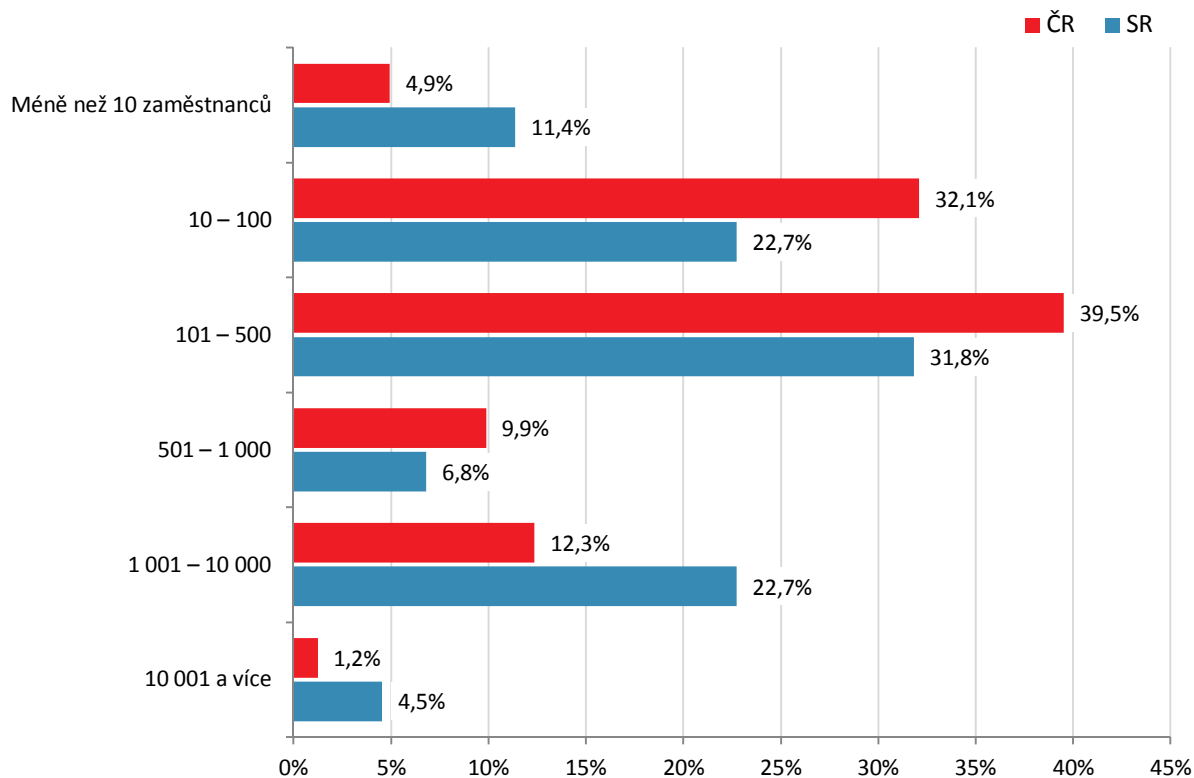
Rozdělení účastníků průzkumu podle převládajícího odvětví hospodářství

Rozdělení účastníků průzkumu podle původu kapitálu organizace

Rozdělení účastníků průzkumu podle počtu zaměstnanců v roce 2010

Organizátoři průzkumu

14. Organizátoři průzkumu

Průzkum uskutečnily následující organizace (uvedené v abecedním pořadí):

Průzkum o výskytu podvodů v organizacích v České republice a na Slovensku za rok 2011 zpracoval tým společností Surveilligence a TPA Horwath A&A. Hlavními členy týmu byli Ján Lalka, Managing Director společnosti Surveilligence, a Ivan Paule, Audit Partner společnosti TPA Horwath A&A.

Kateřina Benešová

Ředitelka pro Českou republiku,
Slovensko a Maďarsko
The Association of
Chartered Certified Accountants

Na Příkopě 9/11, 110 00 Praha 1

T: +420 222 240 855

F: +420 224 239 720

katka.benesova@cz.accaglobal.com

<http://www.accaglobal.com>

ACCA (The Association of Chartered Certified Accountants) je jednou z největších a nejrychleji rostoucích globálních profesních účetních organizací, která má více než 424 000 studentů a 147 000 členů v 170 zemích světa. Na Slovensku má ACCA přes 1 300 členů a studentů a jejich počet se každým rokem zvyšuje. ACCA jako vůbec první profesní organizace začala zkoušet na základě IAS/IFRS (Mezinárodní standardy účetního výkaznictví). Syllabus kvalifikace ACCA byl uznán Organizací spojených národů jako základ pro globální kvalifikaci účetních. Hlavní důraz v nové, tzv. hlavní kvalifikaci ACCA se klade na profesní hodnoty, etiku a kontrolní a správnou činnost. ACCA poskytuje už více než 100 let systém vzdělávání v oblasti účetnictví a financí. Profesní kvalifikace ACCA je určena všem, kdo si chtějí zlepšit své kariérní možnosti v oblasti financí a účetnictví.

Forensic Investigation & Fraud Prevention

Ing. Ján Lalka, CFE

Managing Director
Surveilligence, s.r.o.

Opletalova 55, 110 00

Praha 1, Česká republika

T: +420 221 419 749

F: +420 221 419 712

jan.lalka@surveilligence.com<http://www.surveilligence.com>

<http://www.surveilligence.com>

Surveilligence [sər-va-lə-jən (t) s] je první forenzní agentura v České a Slovenské republice, která se specializuje výhradně na vyšetřování a prevenci podvodů. Díky intenzivní spolupráci s dalšími vyšetřovacími, auditorskými a poradenskými společnostmi dokážeme pružně reagovat na požadavky našich klientů i v jiných zemích střední, východní a západní Evropy.

Naše práce nekončí vyšetřením podvodu a odhalením pachatele. Dokážeme úspěšně hledat důkazy svědků či úmyslu pachatelů uskutečnit podvody, důkazy, které zvyšují šance našich klientů v soudním řízení nebo při vymáhání škod.

Ke splnění náročných požadavků klientů vytváříme silné a efektivní vyšetřovací týmy. Základ týmu tvoří forenzní vyšetřovatelé, právníci, finanční auditoři, IT experti či specialisté na oceňování a podnikové finance. Jsme členem Integrity Europe, mezinárodní sítě vyšetřovacích a poradenských firem zaměřených na boj proti podvodům.

Ing. Ivan Paule, FCCA

Audit Partner
TPA Horwath A&A, s.r.o.
Pribinova 25/4195, 811 09

Bratislava, Slovensko

T: +421 (2) 2067 8911

F: +421 (2) 2067 8913

ivan.paule@tpa-horwath.sk

<http://www.tpa-horwath.sk>

Auditorská a poradenská společnost TPA Horwath je součástí Crowe Horwath International, celosvětové sítě auditorských a poradenských společností, patřící do světového TOP 10 v odvětví profesionálních auditorských a poradenských služeb. Crowe Horwath International má celosvětové zastoupení ve všech velkých městech a regionech, přičemž má 640 poboček a téměř 28 000 zaměstnanců ve více než 100 zemích světa. Svým klientům poskytuje vysoce kvalitní a profesionální služby z oblasti auditu, účetnictví, daňového poradenství, podnikových financí a poradenství při řízení firem.

Česká kancelář středoevropské skupiny TPA Horwath funguje od roku 1999, kdy došlo k vytvoření joint venture s auditorskou společností NOTIA Audit, spol. s r.o. působící v České republice již od roku 1993.

Podobně i na Slovensko vstoupila skupina TPA Horwath v roce 2001 do auditorské společnosti, která zde působila již od roku 1993. Skupina TPA Horwath patří s více než 960 zaměstnanci ve střední Evropě mezi přední auditorské a poradenské společnosti. TPA Horwath zaměstnává více než 60 zaměstnanců na Slovensku a více než 130 poradců v České republice, kteří jsou připraveni poskytovat svým klientům širokou paletu služeb a poradenský servis ve všech ekonomicky podstatných oblastech.

Autorská práva k materiálům nacházejícím se v tomto průzkumu vlastní společnost Surveilligence, s.r.o. Části průzkumu, které mohou být přiměřeně potřebné pro vaše osobní použití, je možné kopírovat, ale jen za předpokladu, že k takové kopii připojíte příslušné údaje o vlastníkovi informací a omezení odpovědnosti, jež jsou součástí originálu. Takové kopie je zakázáno jakýmkoli způsobem reprodukovat, upravovat, doplňovat nebo rozšiřovat bez ohledu na účel použití.

Společnosti Surveilligence, s.r.o., TPA Horwath A&A s.r.o. a TPA Horwath Tax s.r.o. shromáždily informace, vyhodnotily je a shrnuly výsledky do konečné zprávy na základě odpovědí získaných od jednotlivých oslovených účastníků průzkumu. Vzorek účastníků nemusí být reprezentativní a nemusí poskytovat objektivní obraz o celkovém rozšíření podvodů v České a Slovenské republice, případně v jednotlivých odvětvích hospodářství. Vzhledem k tomu, že jednotliví respondenti tohoto průzkumu mohli odpovídat podle svého přesvědčení a znalostí, není možné, aby společnosti Surveilligence, s.r.o., TPA Horwath A&A s.r.o. a TPA Horwath Tax s.r.o. nesly zodpovědnost za chyby či nesprávné nebo zkreslené informace, které se mohly v tomto průzkumu vyskytovat.

Odpovědi jednotlivých respondentů, tj. hodnocení situace ve společnosti daného účastníka průzkumu, mohly být subjektivním názorem konkrétní osoby, která tento dotazník vyplňovala. Je možné, že jiná osoba ve společnosti by mohla mít jiný názor a mohla uvést odlišné odpovědi na otázky uvedené v dotazníku k tomuto průzkumu.

Surveilligence, s.r.o., TPA Horwath A&A s.r.o. a TPA Horwath Tax s.r.o. se v plném zákonném rozsahu vzdávají všech záruk ve vztahu k přesnosti informací obsažených v kterékoli části tohoto průzkumu a k závěrům z něho vyplývajícím, a neponesou zodpovědnost za žádné ztráty ani škody, které mohou být způsobeny používáním těchto informací a rozhodnutími uživatelů na základě výsledků tohoto průzkumu.

Nikdo by neměl používat tuto zprávu a informace v ní uvedené na uskutečnění profesionálních rozhodnutí bez další konzultace se specialisty na oblast řízení rizika výskytu podvodů.

© 2011 Surveilligence, s.r.o. Všechna práva vyhrazena.